

DISPUTATIO IN AUGURALIS
JURIDICA

Supra
396.

De

27

REMISSIONE MER-
CEDIS FACIENDA CONDU-
CTORI OB STERILI-
TATEM

1648, 13.

directa ad explicationem,

L. Licet 8. C. de Locat. Conduct.

Quam

PRÆSIDE
SACROSANCTA ET INDIVIDUA
TRINITATE

Ex Decreto & Auctoritate

Magnifici, Nobilissimi, & Amplissimi
Juris consultorum in celeberrima Reip. Argentinenſis
universitate ordinis.

Pro summis in utroque jure honoribus, Privilegijs
Immunitatibus Doctoralibus ritè ac legi-
timè consequendis.

*Publico & solenni eruditorum exa-
mini subijcit*

Mense Martio 1648. d. 23.

JOHANNES HEINRICUS WIELAND
Richovila-Alfatus.

ARGENTORATI,
Typis JOHANNIS-PHILIPPI MÜLBI
Academiae Typographi.

V I R I S

Generosa Nobilitate, Amplitudine, Prudentia, Auctoritate, Gravitate, Rerumq; gerendarum dexteritate

Eminentissimis, Praeclentissimis, Splendidis, Eximiis

DN. NICOLAO LUDOVICO Wurmsfern à Bendenhelm.
DN. JOHANNI JACOBO Meyern.
DN. JOHANNI JACOBO Müegen.
DN. ISRAELI Dieffenbächern.
DN. JOHANNI CASPARO Pfükern.
DN. JOHANNI WOLFFGANGO Heflern.
DN. JOACHIMO Bockenhoffern.

INCLVTÆ LIBERÆ REIPVBLICÆ ARGENTINENSIS

Prætori, Consuli, Quindecimviris, Viginti unumviro, Senatus maioris Assessoribus

CANCELLARIÆ INSPECTORIBUS

Dominis Meccenatibus, Patronis, Promotoribus atque Fautoribus meis, Summis, Maximis, Optimis.

Disputationis hujus inauguralis dedicatione

Submissam observantiam, & devotum animum contestari volui.

JOHANNES HEINRICUS WIELAND
Riçhovilla - Alsatus.

Divino

Divino implorato auxilio.

THES. I.

Uamvis honores Doctorales non ijs decernantur, qui particularem tantum aliquam Jurisprudentiæ materiam callent, sed qui omnium ejus partium, si non perfectam at fundatam cognitionem habent, non tamen puto hinc firmiter colligi, quod in conscribendis disputationibus inauguralibus, ad eos honores consequendos institutis, omnia quæ in scientia legali didicimus, vel saltè legimus, effutiri possint aut debeant; multò minus, quod ij, qui materiam particularem examinandam proponunt, eorum numero sint habendi, qui præter id thema, quod tractant, parùm intelligunt. Quapropter non dubitavi, hanc ex materia locationis conductionis depromptam particulam L. 8. C. de Locat. Cond. loco disputationis inauguralis, discutiendam exponere. Cujus tractandæ causa vel sola quotidiana frequentia sufficiens esse potuit, arg. L. 25. ff. de liber. legat. Cui accedit insignis ejus, ex Dd. in diversas sententias abeuntium dissensu, nata difficultas: Unde operæ pretium duxi ex tot tantisque varietatibus, ea quæ juri consentanea videntur, enucleare. Quod licet ingenii mei modulum atque judicij vires superare diffiteri non possim, cum tamen in magnis & arduis rebus conatus potius laudetur quam vituperetur, cum primis ubi quis ad suum modum diligens est, L. 32. ff. de pos. atque ita voluisse sat sit, ideo spero, me si communi omnium hominum vitio errem, eò facilius apud benevolum lectorem excusatum iri quo difficilior ipsa res est. Qua spe fretus, invocato prius divino numine, ut laboribus his legalibus, principium, medium & finis esse velit N. 109. pr. nunc vela pando.

2. Cum autem in omni tractatu, verba prius sint cognoscenda, L. 1. pr. ff. de iust. & iur. L. 1. ff. de reb. credit: L. 1. pr. ff. de pravaricat:

A 2

quip-

quippe quæ voluntatem dicentis demonstrant *L. 7 §. 2. ff. de supell. legat.* ideo ea quoque vocabula quæ in *L. nostra* præ alijs præcipua videntur, paucis prælibabimus, exemplo Ulpiani in *L. 4. §. 1. & LL. seqq. ff. de in jus voc. L. 2. & seqq. ff. de his qui not. infam. L. 5. §. 6. & seqq. ff. de his qui effud. vel deiec. L. 21. §. 2, 3. ff. de noxal. act. & alibi.*

3. Antequam verò ad ipsa vocabula *L.* accedamus, videbimus personam tum rescribentem tum impetrentem. Author Constitutionis hujus est, M. Aurelius Alexander Severus, repetendo inscriptionem à *L. 4. ht.* qui anno nati Christi 224, juxta Charond. aut 226. secundum Cuspinianum: *Nobiliss. Ampliss. Consultiss. Dn. D. Tab. Præceptor, Promotor, & Patronus æviternū colendus de contract. & jur. Soccid. c. 1. n. 5. & 7.* vel ut Helvic. in theatro historico numerat Anno Christi vulgari 222. admodum juvenis Heliogabalo successit, *Eutrop. lib. 8. in fin.* Ubi non prætereundum, quod ibidem singulariter notatur, Alexand. Assessorem habuisse vel Scrinij Magistrum Ulpianum; juris conditorem quod, *Ampliss. Dn. D. Tab. supra laudatus. d. c. 1. n. 9. ex Lamprid* quoque refert. Unde perspicuum est h. ut & alias Alexandri *LL.* ab eodem Ulp. fuisse dictatam, cujus est quoque textus parallelus *L. 15. §. 2. ff. Locat Cond.*

4. Persona implorans est Higinius, vel, ut quidam legunt, Hyginus, quod nobis indifferens. Hoc unicum hic notabimus, quod, cum hoc rescriptum sit subscriptio facta ad libellum personæ privatæ de negotio privato ea referenda sit ad eam speciem constitutionum Principum, quæ Annotatio vocatur, *C. 1. A. de Const. Princ. th. 33. Nobiliss. Ampliss. & Consultiss. Dn. D. Bicc facultat. juridica h. t. Decanus spectab. Præceptor, Patronus, & Promotor perpetim honorandus Rer. quotid. Præloqu. th. 40.*

5. Sequuntur nunc verba textus: Licet certis annuis quantitibus fundum conduxeris. Certum quot modis in jure nostro accipiatur, latissimè videre est apud *Alciat. ad L. certum est. 6 ff. de reb. credit.* quæ huc transcribere otiosum, sufficiat hic indicare, certam quantitatem esse eam, quæ qualis, quantaque sit ex ipsa pronuntiatione apparet, *L. 74. ff. de V. O.*

6. Annui verbum præter varias adjectiones quas in materia legatorum habet, ut videre licet ex *L. 37. pr. ff. de leg. 3. l. 3. ff. de annu. leg. l. 30. ff. de legat. 1.* etiam alijs vocabulis adjicitur, ut cum dicimus, annuos redditus, & hic, annuam pensionem, ubi annuum est, quod quotannis solvitur.

7. Quan-

7. Quantitas quoque in jure nostro non uno modo dicitur: uti ex Brillon: patet. Ex tribus autem significationibus ab eodem relatis prima hujus loci est propria, qua significat pecuniæ summam, uti & acipitur in *l. 11. ff. de compensat.* quia analogiæ juris, in locatione conductione pecuniam numeratam requirenti, *Nobiliss. Ampliss. & Consultiss. Dn. D. Bicc. prefato titulo laudandus, Rer. quotid. sect. 4. th. 96. C. I. A. Locat. Conduct. th. 25. pr. magis convenit: add. & l. 25. §. 6. ff. Loc. Cond.*

8. Fundi appellatio quæ contineat, videri potest ex *l. 60. 115. & l. 211. ff. de V. S. ubi & Gædd.* Et licet hic in generaliiori quoque significatione *d. l. 115.* possit accipi, tamen puto, melius & verius sumi juxta communiorem, quæ est in *d. l. 60.* intelligendumque locum sine villa. Conducere hoc in loco ut & alias, significat sub certa mercede utendum quid suscipere, *C. I. A. loc. cond. th. 4. pr.*

9. Pergit Imper. Si tamen expressum non est in locatione (ut mos regionis postulabat.) Exprimere est palam & aperte significare, atque opponitur *l. 1. §. ult. ff. de legat. 1.*

10. Locationis Homonymia videri potest in *C. I. A. locat. Cond. th. 1.* hic pro ipso contractu sumitur. cujus definitio est ibi: *th. 2. Wes. in π. ff. eod. n. 3.*

11. Mos hic non denotat eum tacitum populi consensum, qui longa consuetudine in vetustus, jus constituit non scriptum, de quo *§. 9. I. del. N. G. & C. Ulp. tit. 1. §. ult.* sed ipsum jus moribus constitutum, ut *l. 9. pr. ff. de pæn.*

12. Regionis vocabulum, dictum à regendo, quod ab initio regiones sub Regibus erant, hic de provinciæ parte dicitur. Sunt præterea & regiones Urbis Romæ 14. ut patet ex *l. 3. pr. ff. de Offic. Pref. vigil.* sicut & fundi quoque regiones dicuntur, *l. 7. ff. Commun. divid. l. 3. 29. ff. de A. R. D.* Sed hæ significationes nobis sunt alienæ.

13. Porro superfluum videtur monere postulandi verbum hic non sumi ut in *tit. ff. de postul.* sed vulgariter pro requirere, aut exigere.

14. Unde pergimus in textu; Ut si qua lue tempestatis, vel alio cæli vitio damna accidissent. Pro lue quidam legunt Labe, forte ex *l. 15. §. 2. ff. loc. cond.* quæ labe quid sit, videre licet apud *Pantzschm. lib. 1. q. 5. n. 9. Magnif. Dn. D. Frantzke. in Comment. tit. ff. locat. Cond. n. 98.* Lues autem teste *gl.* significat quandam pestem sive corruptionem ex aliquo elemento provenientem.

A 3

15. Tem-

15. Tempestas est cœlestis quædam injuria, seu damnum cœlo datum, & est vel terrestris vel maritima l. 2. §. 6. ff. si quis cant. Illa continentur quoque nives immoderatæ l. 78. §. f. ff. de contrah. Empt.

16. Cœli vitium quidnam hic sit, posset disputari & dubitari: breviter, cœlum hic sumitur pro aere, subjectivè, ut in l. 1. §. 1. ff. de A. R. D. & ib. Gothofred. l. 1. §. 2. ff. de Cloac. l. 26. pr. ff. de furt. Species autem hujus vitij desumi possunt ex l. 15. §. 2. ff. loc. Cond. ut sunt, uredo, solis fervor non adsvetus sturni, graculi, locustæ l. 18. C. eod. Cuiac. 15. O. 28.

17. Damnum ab ademptione dictum l. 3. ff. de damn. in f. potest hic cum Gædd. ad l. 81. ff. de V. S. n. 3. definiri omnis impedita & prærepta utilitas: non autem accipitur hic ut in d. l. 3.

18. Accidere, idem denotat quod evenire, seu præter factum nostrum aut imprudentibus nobis contingere. Hinc patet ea damna hic intelligi quæ vocantur fatalia, l. cum duobus §. 2. §. 3. ff. pro soc. l. 2 §. 7. ff. de adm. rer. ad civit. pertinent.

19. Subjicit Alexander: Ad onus tuum pertinerent; Hæc verba à JC. Ulpiano, Alexandri tutore, hoc modo proferuntur l. 15. §. 2. ff. loc. cond. damni coloni esse, item damnum coloni esse. Otiosum itaque foret varias vocis Oneris significationes adducere, cum clarum sit, hic in genere id innui, quod alicui cum incommoditate & damno ferendum est.

20. Progreditur Imp. Et quæ evenerunt sterilitates. Quod ante dixit de damno, contingere, id nunc de sterilitate vocat evenire. Sterilitatis autem vocabulum in jure varijs rebus attributum legimus, dicitur enim sterilis pecunia l. 7. ff. de usur. l. 3. §. 4. ff. de contr. tut. & util. act. sterilis dos l. 4. ff. de pact. dot. al. hoc loco de fundo dicitur. In genere autem sterilis res est, quæ sine fructu est. Auth. sicut C. de SS. Eccl. N. 7. c. 12. Pantzschm. 1. q. 1. n. 2. & 24. Quomodo vero speciatim in quæstione hujus legis sit definienda, variè inter Dd. disceptatur, qua de re infra.

21. Subjungitur in textu: Ubertate aliorum annorum repensata non probabuntur. Ubertas cum sterilitati opponatur, ex oppositione ejus dignoscendum est quid sit, contraria enim contrariis dignoscuntur: Qualis autem requiratur ubertas ad compensandam sterilitatem annorum sterilium infra dicetur.

22. De anni diversitate, & variis divisionibus hic non vacat

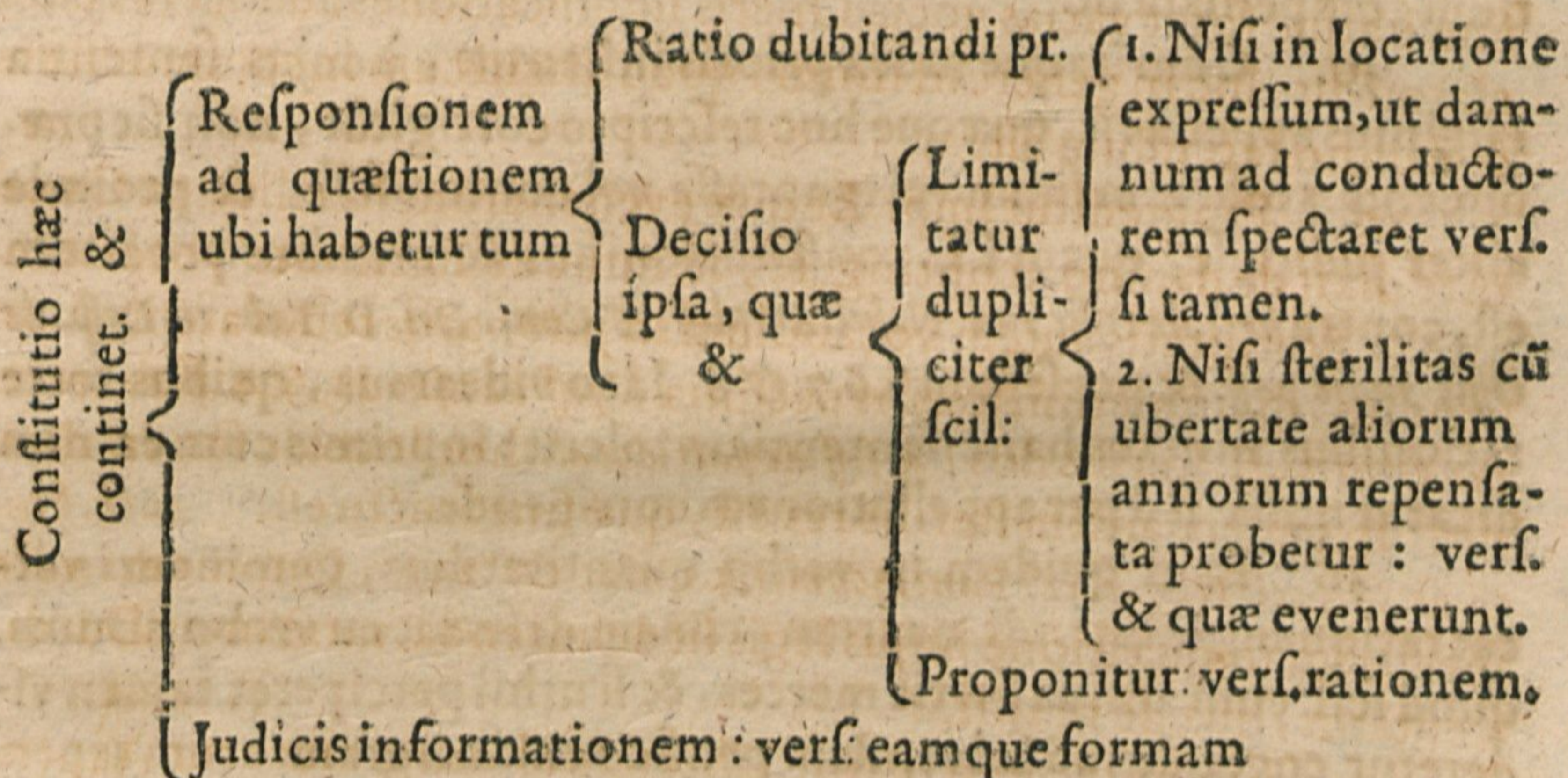
cat dicere, ut nec de probatione tum sterilitatis, tum ubertatis, de qua infra.

23. Sequitur in textu: Rationem tui juxta bonam fidem haberi rectè postulas. Ratio hic idem est quod respectus seu consideratio ejus quod convenit rei aut personæ, l. i. §. pen. ff. si quadrup. paup. fec. dic. Bona fides autem hic videtur accipi pro ipsa æquitate, ut l. 29. §. 4. ff. mand. seu a quo & bono ut in l. 45. §. 1. ff. Loc. Cond.

24. Concludit tandem Imp. Alexander: Eamq; formam qui ex appellatione cognoscet, sequetur. Formæ nomen latissimè patere scribit Briffon. libr. 6. verbo forma, hic tamen puto indigitari formam juris ut l. 42. ff. de pact. l. 22 ff. de minor. l. 31 ff. de admin. & peric. tur.

25. Verba sequentia, qui ex appellatione cognoscet: judicem appellationis describunt, qui & dicitur de appellatione cognoscere l. 6. C. de appellat. Vocatur & alias simpliciter judex l. 15. & pass. C. eod. tit.

26. Et tantum ad verba hujus L. annotasse obiter sufficiat. Subscriptione, anno & consulatu, hæc, ut cæteræ h. t. LL. notata non est: Unde ad reliqua pergimus, & nunc ad partitionem textus quam dichotomicè atque facillime ita proponimus.

27. In summa autem hoc dicere voluit Imp. Alexander, juxta Baldum, propter sterilitatem fit remissio, nisi cum ubertate compensetur. Vel si malis cum Salyceto: Remissio congrua debet fieri propter sterilitatem, nisi aliud fuerit conventum, vel nisi tanta fuerit ubertas aliorum annorum, quod possit condignè compensari cum sterilitate. Quam summam eodem sensu habet Sichard. ad h. l.

§. 11. l.

8. n. 1. Uberius eam proponit *Pat. in Anal. Cod. de locat. Cond. n. 27. memb.*
3. hoc modo: Pensio propter sterilitatem remittitur seu minuitur, si modo damnum vi majore & præter consuetudinem, puta cœli vitio contigerit; nec pacto in se periculum conductor receperit, nec annorum quorundam, sterilitas compensata sit cum aliorum annorum ubertate.

28. Casum, seu speciem facti gl. quidem format, sed & circumstantias quasdam ommittit, & vocabulum quantitatis contra analogiam iuris exponit, unde plenius ita proponimus factum.

29. Higinus conduxit fundum à T. in quinquennium, pro certa pecuniæ quantitate putà 30. aureis quotannis præstanda; Tertius aut quartus annus fuit sterilis: Higinus ejusdem anni petit à T. remissionem mercedis, T. eam præstare non vult. Res devolvitur ad G. judicem qui remissionem faciendam negat, & Higinium ad præstandam pensionem condemnat. Higinus ab hac sententia appellat, ad immediatè superiorem & simul preces Imp. Alexandro offert Alexander contra sententiam latam rescribit, & dicit, faciendam Higinio remissionem, nisi aut H. periculum in se susceperit, aut sterilitas præsentis anni cum ubertate præcedentium compensata sit.

30. Cum itaque judex prioris instantiæ, à cujus sententia Higinus appellavit, quæque hoc rescripto corrigitur, non sit præsumendus officium suum vel ignorasse vel contempsisse, & proinde aliter judicasse, quam LL. constitutionibus & moribus proditum est, contra *pr. 1. de Offic. jud. Nobil. Amplif. & Cons. Dn. D. Tab. in Disp. de Offic. judic. pass.* & præsertim §. 6. 7. & 8. Ideo videamus, quibus forte rationibus innixus hanc sententiam tulerit: in primis cum ea non dicatur nulla sed per appellationem corrigenda.

31. Et gl. quidem in verbo quantitatis, geminam indicat rationem dubitandi, quarum primam desumit ex verbo annuis, quod scil. cum annua fuerit merces, & si nihil perciperet, tamen videretur cogendus ad solvendam pensionem integram.

32. Alteram ponit in vocabulo certa, quia cum certa erat merces, sicut non crescebat, licet multos haberet fructus, sic nec diminui videbatur, licet paucos vel nullos colligeret, quod Ictus Gajus in *l. 25. § 6 ff. Locat. Cond.* ita videtur efferre, cum immodicum lucrum conductori non auferatur, sequitur ut damnum æquo animo ferre debeat. vid. latius *Sichard. ad b. l. n. 1.* ubi hanc rationem duplici

plici ratione illustrat, quod nempe, 1. Contrariorum eadem sit disciplina & ratio, 2. quod secundum naturam sit. ut qui commodum sentit, idem quoque incommodum sentire debeat & contra l. 10. ff. de R. l. l. 2. §. 3. C. de furt. Salyc. h. col. 1.

33. Aliam porro dubitationem suppeditat *Sichard. ad d. l. r. 3.* ex eo, quod cum locatio conductio sit similis Emptioni venditioni, l. 1. l. 2. pr. & §. 1. ff. loc. cond. pr. & §. 2. l. eod. De E. V. verò expressè constitutum sit, quod post eam perfectam omne periculum ad Emptorem spectet, l. 8. pr. ff. l. 1. C. de peric. & commod. rei vend. Idem E. videtur dicendum de locatione conductione, eò quod de similibus idem sit iudicium.

34. Verum non tanti momenti hæ & similes, quæ ulterius adduci possent rationes fuerunt, ut Imp. ad approbandam & confirmandam iudicis prioris sententiam inducerent, sed contrarium statuit. Et quamvis quicquid Principi placuit legis habeat vigorem, l. 1. pr. §. 1. ff. de Constit. Princ. §. 6. l. de l. N. G. & C. & per consequens nec rationem placitorum reddere videatur cogendus, paucis tamen ostendemus Imp. nostrum maximè secundum LL. respondisse, & meritò sententiam iudicis prioris correxisse.

35. Primam rationem decidendi adducimus ex Paul. Castr. in l. 15. §. 2. ff. loc. cond. n. 4. Quod locatio conductio in effectu quasi venditio quædam fructuum sit, sed talis, quæ conditionem si nascantur, vel antequam à solo separentur, corrumpantur, implicet, quo facto conditio deficiat & ita pretium non debeat. l. 39. §. 1. ff. de contrah. Empt. l. nec Emptio §. pr. C. eod. Hæc ratio concinna sat foret, nisi 1. contractum transformaret & ex Locat. Conduct. E. V. faceret, cum tamen contractus nominati, quales hi sunt, ideo sic vocentur, quod ex sola eorū appellatione natura eorū possit cognosci, *Nobil. Ampl. & Consult. Dn. D. Bicc. præfato honoris titulo nominandus, Rer. quotid. sect. 4. th. 16. & not. lit. h.* unde à nomine & forma certis, certi dicuntur in l. 9. pr. ff. de Reb. cred. *Magnif. Dn. D. Rebb. Præceptor, Promotor, & fautor summo semper honore colendus Isag. Iustin. Disput. 11. th. 21. & 22.* 2. nisi tacitam conditionem contractui insereret, cum tamè in contractibus omissum habeatur pro omissio l. 99 ff. de V. O.

16. Et hoc ultimo vitio laborare quoque videtur ea ratio decidendi, quam *Bald. in h. l. n. 4.* affert, quod partes censeantur sub ea conditione contraxisse, salva scil. rei substantia.

37. Dn. D. Frantzk. in Comment. ad t. ff. loc. cond. n. 94. huic rationi Castrenf. aliam subnectit, quæ simul differentia inter E. & V. & Loc. Cond. rationem reddit, dum dicit, quia conductori non debetur res ut sua, & ut species quædam, sicut in E. V. res debetur Emptori, ob quod venditor tanquam speciei debitor illa pereunte liberatur, sed saltem patientia usus rei l. 15. §. 1. ff. loc. cond. unde periculum usus seu fructuum ita ad illum non spectat, nisi damnum forte sit modicum, quod æquo animo ferre debet, l. 25. §. 6. ff. eod. Valasc. quest. de iur. Emphyt. 27. n. 26. circa finem.

38. Eodem fere recidit Wes. in π. ff. loc. cond. n. 16. f. ubi dicit, cum merces ob usum rei præstetur, æquum esse ut quia ea uti nequit, illi fiat pensionis remissio. Et hæc simplicior proximè accedit ad rationem Ulp. in d. l. 15. §. 2. f. ibi. oportere enim agrum præstari conductori, ut frui possit. Quorsum etiam tendit ratio ab ipso Imper. in textu nostro data, ibi. rationem tui juxta b. f. haberi quæ b. f. requirit in Locationis contractu, ut conductor liberè & plenè debeat frui re conducta l. 7. 8. 9. d. l. 15. §. 1. & 2. l. 27. ff. loc. cond. eaq; locationis conductionis vis est, ut locator præstet uti frui licere l. 24. §. 4. l. 25. §. 1. l. 33. l. 60. pr. ff. eod. Dn. D. Frantzk. in Comment. eod. n. 77. Quin & pensio datur pro fructibus l. si olei 21. C. de Loc. Cond. ibi: fructus anni locasti, deficientibus itaque fructibus, debet etiam pensio deficere.

39. Denique ratio generalis hujus juris constituti est, quod casus fortuiti, qui nullo humano consilio prævideri possunt, nullo b. f. judicio, quale est quoque judicium locati, l. 2. 9. 17. 21. & 22. C. de loc. cond. præstantur. l. 6. C. de pignor. act. l. 1. C. deposit.

40. Quo autem decisio hæc Imp. cum ejus rationibus clarior fiat, eas quoque rationes dubitandi, quæ ante pro judice prioris instantia & ejus sententia allata fuerunt brevissimis refellemus

41. Quoad primam igitur, quæ in verbo annua & ita in adjectione temporis certi rationem singularitatis ponit, ea exigui, vel potius nullius est momenti. Omnis enim locatio in certum tempus fit, vel fieri debet, & id vel in perpetuum, ut l. 10. C. h. vel in annum l. 1. §. 4. de migr. vel in semestre d. l. 1. §. 4. vel in lustrum l. 13. §. ult. ff. loc. cond. & sic consequenter. C. I. A. eod. t. th. 12. n. 8. Quin imò, si nullum tempus fuerit adjectum vel expressum, tunc ipso jure tempus constituitur, in rusticis quidem prædijs annus, in urbanis autè tamdiu quoad alteruter contractui renunciaret d. l. 13. §. ult. ff. loc. Wes. in π. ff. eod. n. 8. f. Moz. de loc. cond. c. 3. n. ult. & c. 4. n. 5. & 6. Absurdum igitur

igitur est id quod necessariò ad contractum requiritur, præter naturam ejus singulare quid efficere. vid. quoque *Salyc. ad h. l. opposit. 2.* & Panorm: *in c. propter extra h. t.*

24. Secundam quod attinet, verum quidem est, contrariorum eandem esse rationem, & argumenta à contrario esse valida teste Everhard. *in topic. legal. loc. 19. pr. l. 1. pr. vers. hujus rei ff. de offic. ejus sui mand. est jurisd.* Sed varias ea argumentatio patitur limitationes, & inter alias hanc quoque, nisi contrarium sit expressum in jure *l. 2. C. de condit. insert. c. cum virum 12. Extra de regul. & transf. ad relig. c. à nobis 28. vers. nec obstat Extra de sentent. excommunic.*

43. Sicut nec altera ratio ex *l. 10 ff. de R. I. perpetuo simpliciter procedit, ut videre est apud Dec. Cagnol. & alios in d. l. 10. Dyn. ad c. qui sentit. 55. extr. cod. Bart. Bald. & Dd. communiter in l. is qui 13. §. si quem questum 1. ff. commod. Cyn. ad l. 16. C. Locat. n. 4.* Quod autem ex *l. 25. §. 6 ff. loc. cond.* adducitur, id pro sententia hac nil probat, loquitur enim JC *in d. vers. de modico damno.*

44. Ad tertiam quæ argumentum à simili continet, & ab E. V. ad Locat. Conduct. concludit, Respondeo, 1. in genere, omne simile claudicare, & nullum simile currere quatuor pedibus. 2. in specie, argumentum hoc loco non procedere, eò quod principale requisitum ejus argumentationis deficiat, scil. ut similitudo inter res comparatas in eo puncto intercedat, in quo fit comparatio, *Ampl. & Consultiss. Dn. D. Biccus, iterato honoris titulo nominandus, in Comment. ad l. 3. §. 5 ff. de A. V. A. P. quest. 13. vers. quoad secundum pag. 201.* Et ita etiam intelligendum, quod in *l. 1. l. 2 pr. & §. 1 ff. pr. & §. 2. 1. loc. cond. E. V. Locatio & conductio iisdem juris regulis consistere dicuntur.* Nec putandum velle JC. omnes regulas easdem esse, sed saltem aliquas: quarum præcipuæ notantur, *ab Ampliss. Consultiss. Dn. D. Bicc. modo laudat. Rer. quotid. sect. 4. th. 96. lit. r.* Alias enim non essent similia sed eadem. Adde rationem differentia in hoc articulo inter E. V. L. C. notatam ad rationem decidendi 2. & *Cyn. ad h. l. n. 3. Abb. Panormit. ad c. propter. 3. extra de loc. & cond. n. 3. Gothofred. ad l. 25. §. 6. ff. locat. cond. verbo debet.*

45. Nunc ordine cæpto exigente *πορίσματα* ex textu veniant elicienda, & quidem varia ex deductione hætenus facta possent depromi, sed brevitatis studio unicum hoc excutiemus, An & quatenus ob sterilitatem colono sit facienda remissio mercedis Fiet id breviter, & maximè conabimur id præstare, ut ex diversis & variis

riis Dd. circa hanc quaestionem subortis opinionibus, eas quæ verò
& juri convenire videntur, seligamus.

46. Quaestionem, An sit, quod attinet, indubitata ea ha-
bet affirmatione ex l. 15. §. 2. ff. h. l. 18. C. de loc. Cond. c. propter 3. extra eod.

47. In quaestione quatenus sit, multæ occurrunt difficultates,
nos ordine procedemus, & videbimus quaestionis tum subjectum
tum prædicatum. In subjecto cum Dn. D. Frantzky, explananda steri-
litas & qualitas & quantitas.

48. Quoad qualitatem intrepidè cum eodem Dn. Franzky.
dicimus requiri talem sterilitatem quæ oriatur forinsecus, propter
vitium vel casum externum cui colonus resistere non possit, excludi
autem eam sterilitatem quæ vitio rei & ex ipsa re contingit atque
oritur, uti exempla sæpe laudata l. 15. §. 2. ff. loc. cond. & verba textus no-
stri, ibi: *ut si qua lue tempestatis vel alio cæli vitio damna accidissent*, aper-
tè docent. *Castr. in d. l. 15. §. 2. n. 2. Pantzschm. lib. 1. q. 5. n. 1. Valasc. quest.*
Jur. Emphyt. 27. n. 41. f. Moz. de loc. cond. c. 5. n. 9.

49. Huc responsioni & traditioni graviter obstat c. propter 3.
extra de loc. & Cond. quod remissionem mercedis concedit, etsi vitio
rei contingat sterilitas. Movit hæc constitutio Pontificis contraria
J. C. gl. ad inquirendam conciliationem, & quidem talem in d. c.
proponit ut distinguendum putet, an conductor facultatem occur-
rendi casu fortuito habuerit, nec ne, ita ut, d. c. de illo, l. 2. §. 2.
ff. loc. cond. de hoc casu accipiatur, quam sequitur *Valasc. Jur. Emphyt.*
quest. 27. n. 25. f. vers. quandoq; v. & quinto; allegans Dd. *com. ad d. c. &*
Hofsiensem de loc. n. 7.

50. Verum hanc gl. & Dd. conciliationem divinatoriam
dicit, & rejicit Gregor. Lopez. 16. *Animadv. jur. Civil. n. 8.* Ipse
autem distinguit inter vitia interna contingencia seu fortuita &
non contingencia seu consueta, & J. C. tum in l. 15 §. 2. intelligendum
dicit de non contingentibus, Pontificem autem in c. 3, de contin-
gentibus.

51. Cujac. 26. Or. 32. putat textum c. 3. corrigendum ex l. no-
stra 8 & dicit mentem fuisse Pontifici scribere & fortean scripsisse
vitio cæli ex d. l. 8. utpote qui, quod in aliis plerisque capitulis scri-
psit, ex Jure civili sumpserit. In commentario autem ad sæpe d.
cap 3. amplectitur communiorem gloss. & Dd. conciliationem atq;
distinctionem: Cui nos quoque subscribimus.

52. Porro circa hunc articulum quaeritur, Annon si forte
omnis

omnis fructus vitio rei extinctus sit, colono facienda sit remissio mercedis? *Quod Aretin. cons. 52. Pinell. ad l. 2. C. de reso. Vend. p. 1. c. 3. n. 23. affirmant, ex sæpe d. l. 15. §. 2. vers. sed & silabes ff. loc. Verum id negandum veriùs putant & probant Dn. D. Frantzk. d. com. ad, t. loc. cond. n. 98. & Pantzschm. lib. 1. q. 5. n. 8. & seqq.*

53. Denique hic quis non immeritò interroget, quod nam vitium sit externum, quodve internum seu rei? Sive, quando vitia extra rem, vel ex ipsa re accidisse dicantur. Ubi *Dd.* iterum variant, Nos brevitatis studio earum opinionum discussionem mittimus, & cum *Pantzschm. d. q. 5.* dicimus, vitium extrinsecum esse, quod extra ordinem seu præter consuetudinem vi tempestatis, inundatione, incurfu hostium & latronum, intemperie aeris inconsueta, vel pluviarum & nivium abundantia aut siccitate accidit, laudatus *Dn. D. Frantzk. d. com. n. 99. Pantzschm. d. q. 5. n. 2. & seqq.* ubi ad dissentientium argumenta respondet. Internum autem seu ex re ortum dicimus, quod ex ipsa re & ejus debilitate directa & intrinseca, nulla evidente causa extrinsecus apparente oritur. *dict. locis.*

54. Nunc paucis quoque de quantitate sterilitatis videndum & inquirendum, quanta requiratur sterilitas ad hoc ut remissio mercedis fiat? Quo in puncto mira quoque occurrit *Dd.* varietas (ne scil. ullus articulus sine dubio esset) ut videre licet apud *Valasc. d. quest. de iur. Euph. 27. n. 24.* ubi sex, *Pantzschm. d. l. 1. quest. 1. n. 1. & seqq.* ubi octo diversas *Dd.* opiniones recenset. Ipse v. n. 32. & seqq. eam ut veriore arripit, quæ judicis arbitrio definiendum relinquit, utrum sterilitas extiterit nec ne, & an damnum datum intolerabile sit vel modicum, cui assentitur *C. I. A. 19. ff. 2. th. 33. n. 6.*

55. Nos cum *Nob. Dn. D. Frantzk. d. comment. n. 103. Pantzschmanni & C. I. A.* opinionem ita amplectendam censemus, dummodo arbitrium judicis ex opinione vulgi communi, sterilitatem esse judicantis, instruatur, & calamitas tanta sit, ut valor fructuum deductis impensis, non ascendat ad dimidiam pensionis promissæ, atque operæ rusticæ suo quæque tempore convenienti factæ sint, *Dn. D. Wurmsser in Nucl. iur. contr. lib. 3. r. 25. contr. 13. n. 9. & 19. Maul. tract. de loc. cond. tit. 6. n. 20. May. in seinem Rechtlichen Bedenken über unterschiedliche Fragen, so in Sachen der Grundherren vñnd Pensionarien entstehen n. 17. & seqq.*

56. In prædicato occurrit perpendendum, I. qualis colonus hic intelligatur? Scilicet non partarius, sed qui ad pecuniam

niam numeratam conduxit *l. si merces 25. § vis major. 6 ff. loc.* tam is qui in unum annum conduxit, cui pensio simpliciter remittitur, quam qui in plures annos, cui quidē remissio fit, sed resolutivē & ita, ut si anni subsequēntis ubertas contingat, anni quoq; præcedentis pensio integra solvatur, *l. 15. §. 4. ff. loc. cond.* dummodo hoc casu pensio distributivē in singulos annos sit constituta: si n. conjunctim & collectivē pro omnibus annis simul dicta sit, remissio non fit pro anno sterili si quis contigerit, sed locatione finita respectu totius temporis *Valasc. de jur. Emphyt. quest. 27. n. 29. fac. l. si duos. 44. ff. de contr. Empr. l. scire debemus 29. ff. de V. O.*

57. II. Inspiciendum quanta sit facienda remissio mercedis? Ubi Dd. non minus ac in reliquis, variant; *Pantzschn. lib. 1. q. 3. n. 1.* tres diversas sententias enumerat, ipse autem n. 5. eam ut veriore retinet quæ remissionem in totum faciendam dicit, computata fructuū parte percepta: Quæ sententia ita concessa atque posita, necessariō hanc præsupponit opinionem, quod in denominanda quantitate sterilitatis, tanta requiratur, ut fructus, deductis impensis, non æquent dimidiam partem pensionis promissæ, & ita res determinetur *juxta l. 2. C. de resc. vend.* quam opinionem tamen *Pantzschn. q. 1. n. 13.* multis argumentis rejecerat.

58. Nos, salva autoritate *Pantzschn.* qui aliàs in hac materia non immeritō Principem obtinet locum, putamus tutius arbitrio judicis committi dijudicandum quanta fieri debeat remissio, perinde ut eidem fuit concessa dijudicatio quantitatis sterilitatis, cum correlativorum (qualia sterilitas, & remissio mercedis) idem sit judicium, & quod de uno positum ad alterum sit trahendum *l. ult. ff. de acceptil. l. 41. & ibi: Gothofr. ff. de R. I.* idque adeo magis, quod eadem rationes, quæ judicis arbitrio declarandum relinquunt, an sterilitas contigerit, nec ne, huc referri possint.

59. In hanc remissionem venit tantum exoneratio mercedis pro rata *l. 15 §. 7 ff. loc. cond.* non autem id quod interest, *arg. l. 33 ff. eod.* quia (ut *Gothofred. ad d. §. 7.* notavit) id quod interest excedit mercedis exonerationē, vel potius quod causarum ex quibus ad interesse potest agi nulla hic subfit, scil. nec mora, nec factum adversarij, *V. C. I. A. de R. jud. rh. 14. Pantzschn. lib. 1. q. 2. n. 2. & 3. Dn. D. Mavi. d. tract. quest. 3. per tot:* ubi tamen tres exceptiones ponit. 1. Si factō locatoris colonus damnū passus sit: *gl. in l. 15. C. de loc. cond.* verbo *ex conducto.* aut si damnū ex inimicitia contra locatorem, licet sine ejus culpa

culpa sit datum *Pantzschm. q. 14. n. 57.* 2. si locator casum fortuitum, cum potuerit, non averterit, *May. d. q. 3. n. 364.* 3. Si locator conductorem de imminente tempore contractus impedimento non certioraverit: *d. q. 3. n. 365. & 366.* sed de hoc potest dubitari.

60. Absolutis his, quæ ad thematis propositi tum subiectum, tum prædicatum notanda obiter videbantur nunc paucissimis ejusdem tum ampliaciones, tum limitationes delineabimus.

61. Procedit autem regula & assertio hæc (1.) Sive à vi divina, sive humana sterilitas proveniat, *l. 15. §. 2. ff. loc. cond. l. 25. §. 6. eod. h. l. §. C. eod. Gail. 2. O. 23. n. 2. Maul. de loc. cond. c. 6. n. 22.* Sive sit sterilitas particularis unius aut alterius fundi sive universalis anni, quæ duo tamen in probatione differunt. *Valasc. quest. de jur. Emphyt. 27. n. 25. p. m. 306. & p. 307. f. n. 25.*

62. (2) Sive vera fuerit causa impedimenti, sive justus saltè & non vanus timor. *l. 27. §. 1. ff. l. cond. Valas, d. q. 27. n. 13. p. m. 297. May. d. tr. n. 190. & multis seqq.* Ubi quæritur, An colonus ob timorem migrare volens, id domino denunciare teneatur: quod *Valasc. d. n. 13. vers. ult.* Affirmat & alij multi allegati à *Pantzschmanno lib. 1. q. 4. n. 11.* ubi pro affirmativa hac sex rationes adducit, quas tamen à n. 26. usque ad fin. rejicit, & à n. 12. usque ad 25. negativam veriore probat. adde *Maul. d. c. 6. n. 23.*

63. (3) Sive sit prædium rusticum sive urbanum: inquilino enim quoque faciendam remissionem statuit *Pantzschm. q. 1. n. 37. & q. 2. n. 13. add. l. 27. pr. & l. 30. pr. ff. locat. cond.* cum ea tamen distinctione, ut si urb: præd: sit conductum pro sola habitatione, remissio fiat pro rata, si v. ad cauponam exercendam aut hospites recipiendos, non aliter nisi si damnum sit intolerabile, *Pantzsch. d. q. 2. n. 14. Magn. Dn. D. Franz. d. com. n. 119. & seqq. Gail. 2. O. 23. n. 3.*

64. (4) Sive locatio facta sit in unum annum sive in plures cum distinctione tamen supra num. 56. allata *Pantzschm. d. q. 2. n. 15.*

65. (5) Etiam in contractu innominato, si res locetur pro certa quantitate fructuum, ratione ea, quod contractus in nominatus iudicetur secundum naturam eius cui assimilatur *l. 1. §. 9. ff. depos. Pantzsch. d. q. 2. n. 16. & 17.*

66. (6) Licet ad contractum locationis stipulatio accesserit, eò quod stipulatio quoque induat rationem actionis b. f. cui accedit *arg. l. 18. §. ult. ff. si quis caut. ut vult Pantzsch. d. q. 2. n. ult.*

67. (7) Etiam obtinet in conductore vectigalium *l. 15. §. 4. ff. loc. cond. Gail. d. O. 23. n. 10, Guid. Pap. decis. 630. n. 1.* Limita-

67. Limitationes quoque plurimæ hujus assertionis afferuntur. Et Imp. quidem in *l. nostra* 8. binas innuit, ut I. si conductor in ipso locationis contractu, pacto periculum casus fortuiti in se susceperit, *l. 9 §. 2. ff. loc. cond. Valasc. d. q. 27 n. 34. p. m. 314* Ubi rursus magna inter Dd. controversia, an sc. generaliter periculum in se suscipiens teneatur de casu fortuito? quam quæstionem *Pantzf. d. l. 1 q. 6. per tot.* ita deducit, ut post undecim relatas sententias, *n. 95.* concludat, (negato prius generaliter quod simpliciter periculū in se recipiens ad casū fortuitum teneatur) ad hoc ut conductor de casu fortuito teneatur sufficere casus fortuiti expressionem, neque necesse esse singulos enumerare. *Magn. Dn. D. Franzk. d. com. n. 126. Valasc. d. n. 34. Gail. d. O. 23 n. 16 seqq.* nec distinguendum hic inter casus fortuitos solitos & insolitos, *Pantzf. q. 7. per totum,* imo licet cum juramento in se suscipiat periculum tamen de casu fortuito non tenebitur. *Pantzf. q. 10 n. 138. Gail. d. O. 23 n. 19.*

68 II. Limitatur hæc sententia. & non procedit regula nostra, si sterilitates ubertate aliorū annorū repensatae sint *l. 15 §. 4. ff. l. cond. c. 3. ext. eod. Gail. 2. O. 23 n. 12. Mev. d. tr. n. 234. & seq. Guid. Pap. d. dec. 630 n. 2.*

69. III. Si sit consuetudo illis locis sterilitas *d. l. 15 §. 2. ff. loc. cond. Pantzf. q. 5 n. 6. Valasc. d. q. 27 n. 34 pr p. m. 214.*

70. IV. Si sterilitas coloni culpa accidat *l. 25 §. 4. ff. loc. cond. c. 3. ext. eod. Gail. 2. O. 23 n. 21. Valasc. d. q. 27 n. 39 p. m. 318. Pantzf. q. 5 n. 14.*

71. V. Si damnum contingat in fructibus collectis, *Gail. d. O. 23. 13. Valasc. d. q. 27 n. 50. Mev. d. tract. n. 142.*

72. VI. In colono partiario hæc regula quoque fallit. *l. 25 §. 6. ff. loc.*

73. VII. Et tandem quoque deficit hæc assertio in Emptore qui donec pretiū solveret, rem emptam conduxit *l. 20 §. f. l. 21 ff. loc. cond. Pantzf. q. 5 n. 18. Valasc. d. q. 27 n. 52. Mevius d. tr. n. 236* quia pensio illa non tam pro fructibus rei locatae quam pro interesse pretij non dum soluti, solvitur, *Gothofr. ad d. l. 20 §. 2.*

Atque hæc pro instituti ratione ex difficillimæ & intricatissimæ materiæ tractatione excerpisse sufficiat, quam quidem pro ejus dignitate plenius atque acuratius tractatam proponere animus erat, verum, juxta *l. 1. f. pr. ff. de Exercit. act.* tempus non patitur plenius deliberandi consilium. Unde vela contraho. Deo Trinuno sit
Gloria, Laus & Honor in omnia secula.

F I N I S.

X 2615944

WOM

B.I.G.

Farbkarte #13

Suppl.
AUGURALIS 396.

27

NE MER-
A CONDU-
TERILI-

1648, 13.

tionem,
t. Conduct.

E
INDIVIDUA

TE
toritate
Et Amplissimi
Reip. Argentinensis
nis.

ribus, Privilegijs
s ritè ac legi-
dis.
rum exa-

648. d. 23.
IS WIELAND

RATI,
IPPI MÜLBI
raphi.

